KANSALLINEN IPBES-TYÖRYHMÄ KOKOUS 2 / 2022

KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Keskiviikkona 2.11. kello 8.30-11.30.
Kokous järjestetään etäyhteydellä Teams-alustalla.

Osallistujat

Varsinaiset jäsenet
Puheenjohtaja, tutkimusjohtaja Tanja Suni, Ympäristöministeriö (YM)
Erityisasiantuntija Joona Lehtomäki, Ympäristöministeriö (YM), saapui asiakohtaan 6
Neuvotteleva virkamies Johanna Niemivuo-Lahti, Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)
EU-Erityisasiantuntija Johanna Kentala-Lehtonen, Valtioneuvoston kanslia (VNK), poistui asiakohdan 9 aikana
Tohtori Jan Saijets, Saamelaiskäräjät
Tiedeasiantuntija Harri Hautala, Suomen Akatemia
Johtava asiantuntija Lasse Miettinen, Sitra, poistui asiakohdan 6 aikana
Ylijohtaja Jarkko Koskinen, Maanmittauslaitos (MML), poistui asiakohdan 6 aikana
Tutkimusprofessori Juha Hiedanpää, Luonnonvarakeskus (LUKE), poistui asiakohdan 10 aikana
Ryhmäpäällikkö Lauri Solismaa, Geologian tutkimuskeskus (GTK)
Yliaktuaari Sini Niinistö, Tilastokeskus, saapui asiakohtaan 6
Tutkijatohtori Teea Kortetmäki, Jyväskylän yliopisto, saapui asiakohdan 5 aikana
Professori Elina Oksanen, Itä-Suomen yliopisto
Professori Meri Koivusalo, Tampereen yliopisto, saapui asiakohdan 5 aikana, poistui asiakohdan 6 aikana
Ympäristöpäällikkö Tommi Maasilta, Suomen kuntaliitto ry
Lakimies Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö MTK ry
Suojelun neuvonantaja, Jussi Nikula WWF Suomi, saapui asiakohdan 6 aikana
Skogombudsman Viktor Harvio, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC)
Kotimaan metsäasioiden päällikkö Tiina Vuoristo, Metsäteollisuus ry, poistui asiakohdan 9 aikana

Pysyvät asiantuntijat
Erityisasiantuntija Suvi Borgström, Ympäristöministeriö (YM)

Sihteeri
Tutkija Marianne Aulake, Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Varajäsenet
Ryhmäpäällikkö Leena Kopperoinen, Suomen ympäristökeskus (SYKE)
Tutkimuspäällikkö Riikka Venesjärvi, Luonnonvarakeskus (LUKE), saapui asiakohtaan 7

Puhujavieraat
Ryhmäpäällikkö Soile Oinonen, Suomen ympäristökeskus, poistui asiakohdan 9 jälkeen
Erikoistutkija Tiina M. Nieminen, Luonnonvarakeskus, poistui asiakohdan 9 jälkeen

Organisaatiot, jotka eivät olleet edustettuina
Sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö, Metsähallitus, Luonnontieteellinen keskusmuseo, Pellervon taloustutkimus, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Greenpeace sekä Natur och Miljö. Liikenne- ja viestintäministeriö jättäytyy pois kansallisesta IPBES-työryhmästä.

KOKOUKSEN ASIALISTA

1. Kokouksen avaus
Suni avaa kokouksen ajassa 8.33.

2. Esityslistan hyväksyminen
Esityslista hyväksytään ilman muutoksia.

3. Ilmoitusasiat
Aulake ilmoittaa, että verkkosivuasia etenee vihdoin, ja yksinkertaiset sivut saadaan SYKEn sivujen alle tämän vuoden puolella.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
Edellisen kokouksen (1/2022) pöytäkirja hyväksytään ilman muutoksia.

5. Uusien jäsenien nimitys
Sitran uudeksi varsinaiseksi jäseneksi nimetään johtava asiantuntija Lasse Miettinen ja Suomen akatemian varsinaiseksi jäseneksi entinen varajäsen, tiedeasiantuntija Harri Hautala.

Ulkoministeriön varajäseneksi nimetään vastuuvirkamies Milena Hakanpää, ja valtioneuvoston kanslian varajäseneksi johtava asiantuntija Eeva Furman.
Sitran varajäseneksi nimetään asiantuntija Marja Järvenpää.

Varsinaiset jäsenet on nimettävä myös Greenpeacelta, ja Natur och Miljöltä, ja varajäsenet Suomen akatemialta ja Tilastokeskukselta. Greenpeacen ja Natur och Miljön edustajat eivät olleet kokouksessa paikalla, ja Suomen akatemia ja Tilastokeskus palaavat asiaan.

Suvi Borgström esittäytyy, hän on palanut Suomen IPBESin yhteyshenkilöksi (*national focal point*, NFP) Olli Ojalan tilalle ja jatkaa työryhmän koordinoivissa tehtävissä.

6. Terveiset IPBES-9 täysistunnosta

Suomen valtuuskunnan johtaja Soile Oinonen kertoo plenary-kuulumisia. Plenary järjestettin 3.-9.7.2022 Bonnissa, Saksassa. Suomen valtuuskunnan johtajana toimi ryhmäpäällikkö Soile Oinonen Suomen ympäristökeskuksesta ja valtuuskunnan jäseninä olivat paikan päällä erikoistutkija Kaisa Pietilä ja tutkija Marianne Aulake Suomen ympäristökeskuksesta, tutkimusprofessori Juha Hiedanpää ja erikoistutkija Tiina M. Nieminen Luonnonvarakeskuksesta, sekä etänä osallistunut neuvotteleva virkamies Marjukka Mähönen maa- ja metsätalousministeriöstä.

Kokous saavutti tavoitteensa hyväksymällä arviointiraportit ja niiden tiivistelmät päätöksentekijöille aiheista *Thematic assessment of the sustainable use of wild species*, ja *Methodological assessment of the diverse values and valuation of nature*. Kokouksessa myös hyväksyttiin esiselvitysraportti aiheesta *Methodological assessment of the impact and dependence of business on biodiversity and nature's contributions to people*, josta aletaan valmistella arviointiraporttia IPBES-10 jälkeen, sekä *Nature Futures Framework* (NFF) -skenaariotyökalun jatkotyöstö. Täysistunto hyväksyi työryhmien työsuunnitelmat seuraavien

täysistuntojen välille sekä paneelin budjetin vuosille 2022 ja 2023. Suomen vapaaehtoinen maksuosuus IPBESin työohjelman toteuttamiseen vuonna 2022 on 25 000 €. Näiden lisäksi kokouksessa keskusteltiin paneelin tehokkuudesta ja yhteistyöstä hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n kanssa, sekä nimettiin uudet jäsenet MEP-paneelin (Multidisciplinary Expert Panel) seuraavalle kaudelle. Valitettavasti Suomen ehdokas Christopher Raymond ei tullut valituksi MEP:in seuraavalle kaudelle. MEP-paneeliin valittiin WEOG-alueelta (*Western Europe and Others Group*) Josef Settele (Saksa), Isabel Sousa Pinto (Portugali), Markus Fischer (Sveitsi); Catherine Febria (Kanada) sekä Carolyn Lundquist (Uusi Seelanti). Oinonen kertoo, että myös vaate- ja kosmetiikkateollisuus tukee IPBESiä rahallisesti, ja delegaation jäsenet pohtivat, voisiko myös suomalaisia yrityksiä houkutella lahjoittajiksi.

Oinonen esittelee myös luontotulevaisuuksien viitekehystä (*Nature Futures Framework*, NFF), jonka konseptipaperi hyväksyttiin jatkokehittelyyn. Englanninkielinen lainaus työkalun kuvauksesta: "*The framework is novel in that it explicitly provides a space for inclusion of relational values within a global biodiversity scenarios framework, acknowledging that relational values, such as cultural identity, sense of place, traditions and reciprocity with nature, are often poorly represented or marginalized in assessments of biodiversity and ecosystem services*."

Borgström kertoo osallistuneensa NFP:eille suunnattuun tilaisuuteen viitekehykseen liittyen, jossa kuuli, miten Uudessa Seelannissa biodiversiteettistrategiassa on käytetty vastaavaa skenaariotyökalua, jotta toimenpiteet vastaisivat eri arvokäsityksiä. Soveltuvia indikaattoreita rakennetaan parhaillaan. Hautala kertoo, että Biodiversa-verkosto tekee IPBESin kanssa yhteistyötä ja Suomen akatemian tarkoituksena on tuoda politikkatoimia mukaan Biodiversa-kumppanuuteen; hankkeet, joissa on edistetty skenaarioiden luomista, loppuvat pian, ja niiden tuloksista tulee olemaan hyötyä tässä työssä. Kortetmäki korostaa vielä, että ei ole kyse dikotomista, jossa on toisella puolella luonnontiede ja toisella hengellisyys; tulevan tutkimuksen täytyy aina ottaa huomioon se, että tulosten tulkinnassa tehdään joukko arvovalintoja tai käytetään tiettyä viitekehystä. Hän myös korostaa, että erilaiset arvot ovat sosiaalisen elämän perusjuttu, eivät yksinomaan "hengellisiä". Suni toteaa, että biodiversiteettitavoitteita on mahdotonta tavoittaa, jos tämäntyyppisiä kysymyksiä ei oteta huomioon.

Tiina Nieminen esittelee *Sustainable use of wild species* -arviointiraporttia. Raportti käsitteli luonnonvaraisten kasvi-, eläin-, sieni- ja levälajien käytön kestävyyttä ja sen edistämistä. 10 000 lajia kerätään suoraan ihmisravinnoksi päivittäin ja miljardit ihmiset hyötyvät luonnonvaraisista lajeista. Raportti jaottelee käytön viiteen ryhmään: kalastus, keräily, puun korjuu, maaeläinten pyynti ja aineeton käyttö, esim. tarkkailu, järjestettynä käytön volyymin mukaan. Raportissa oli mukana 85 johtavaa asiantuntijaa, 200 avustavaa kirjoittajaa (*contributing author*) ja 6200 kirjallisuuslähdettä. Luonnonvaraisten lajien kauppa on kasvanut viimevuosina, ja siihen liittyy etäännyttämisongelma: kulutus tapahtuu muualla kuin lajien elinympäristössä. Edellytys kestävälle käytölle on tällöin toimiva sääntely. Suuri ongelma on myös laiton luonnonvarojen hyödyntäminen, esimerkiksi laiton kalastus ja hakkuut. Alkuperäiskansojen äänten kuuluminen on tärkeä asia IPBESissä, ja raportissa myös havaitaan, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on vähäisempää alkuperäiskansojen hallitsemilla alueilla. Raportissakin mainittu Mother Earth -näkökulma ei toki voi huomioida kaikkea ja kaikkia alkuperäiskansoja ja heidän näkökulmiaan, mutta sen

kautta otetaan ensimmäisiä askelia siinä, että vastaavissa selvityksissä huomioidaan muitakin maailmankuvia kuin luonnontieteellinen. Uhanalaisia kalalajeja on 34 % kaikista. Suomen näkökulmasta luonnonvarojen suora hyödyntäminen ei kuitenkaan ole suuri ongelma kaloille, pikemminkin välillisesti vaikuttavat vesirakentaminen ja metsätalous. Luonnonvaraisen kalan käyttöä pitäisi Suomessa itseasiassa edistää.

Suni kysyy, onko puulajien geneettinen vaihtelu heikentynyt luonnonmetsien vähyyden ja talouskäytön vuoksi, mikä saattaa johtaa resilienssiongelmiin. Nieminen vastaa, että luonnossa on onneksi parempi geenipankki, kuin mitä säilytetään LUKEn toimesta, eikä talousmetsissäkään ole tehty geneettistä valintaa. Niinistö jatkaa, että monet istutustaimet on pikemmin valittu helpon saatavuuden perusteella, ”käppyräisinä tien vierestä”, kuin että olisi erityisesti etsitty hyviä puita. Suomen lajisto ei siis ole geneettisesti erityisen kapeaa. Nieminen vastaa, että suomalaiset metsät poikkeavat keskieurooppalaisista. Taimia ei pidä siirtää pohjoiseteläsuunnassa ja luontaisellakin perimällä voidaan sopeuttaa kasvillisuutta ilmastonmuutokseen. Saijets kommentoi, ettei Äiti Maa -ajatus tosiaan ole esimerkiksi perinteisen saamelaisen ajattelun mukaista, mutta kokonaisluontoajattelu, missä ihmiset ovat osa luontoa, kyllä on. Muu maankäyttö kuitenkin valtaa tilaa, ja tilanne on umpikujassa saamelaisten osalta.

Kokoustauko ajassa 9.34-9.40.

Juha Hiedanpää esittelee *Values* -arviointiraporttia. Hän käyttää apunaan Chris Raymondin diaesitystä. Bonnissa käytettiin kolme päivää SPM:n läpikäymiseen ja yhdessä kirjoittamiseen. Perinne- ja paikallistieto (*indigenous and local knowledge*, lyh. ILK) ovat tärkeässä asemassa raportissa ja ne halutaan tuoda mukaan keskusteluun, sillä ne vaikuttavat päätöksentekoon, ja päätökset vaikuttavat niihin. Taloudelliset arvot saavat liikaa painoa päätöksenteossa, mille pitää luoda vastapainoa ja vastavoimaa: raportissa näytetään, mitä muita tapoja arvottaa luontoa on. Miten erilaisia arvostuksia saadaan sovitettua yhteen sekä luonnonsuojelun onnistumisen, että sen toimeenpanon kannalta? Erilaiset arvot voidaan jakaa kolmeen ryhmään: luonnon itseisarvo, välinearvo ja relationaalinen arvo. Eri ryhmillä on erilaisia tapoja arvottaa luontoa, ja nykyaikainen vaikuttamisen tapa saa eri aspektit nousemaan keskusteluun. Kuitenkin myös päätöksentekijät voivat tehdä päätöksiä riippumatta siitä, miten pitkä valmistelu- ja tutkimusprosessi taustalla on, eivätkä arvottamistutkimukset juurikaan vaikuta politiikkaan, saati sen toimeenpanoon.

Suni kertoo, että raportin kirjoittajajoukkoon kuuluva Christopher Raymond esitteli raporttia ympäristöministeriössä. Raporttiin sisältyy arvojen arvionnin asteikko, jota voidaan käyttää ohjaamaan, miten arvoja tulisi ottaa päätöksenteossa huomioon. Jo kysymällä, mitä arvoja ja kenen arvoja otetaan päätöksenteossa nykyisellään huomioon, päästäisiin pidemmälle. Kentala-Lehtonen kertoo, että Hiedanpään esitys resonoi, ja tutkijanäkökulma antaa perspektiiviä esimerkiksi ennallistamisasetukseen liittyvässä työssä. On universaali haaste, etteivät päättäjät aina ole tietoisia tai ehdi paneutua taustalla vaikuttavaan tieteeseen ja arvoihin. Hautala jatkaa, että uudessa Biodiversa-kumppanuudessa muut kuin taloudelliset arvot korostuvat ja biotalousstrategiassa yritetään toimenpiteenä kehittää malleja, joissa tarkastellaan, miten ekosysteemejä arvotetaan, ja miten niistä voidaan luoda uusia liikeideoita.

7. Valmistuneisiin raportteihin liittyvä viestintätilaisuus
Aulake alustaa esittelemällä suunnitelman tulevasta viestintätialisuudesta, jossa kesällä julkaistun Values-raportin pääviesteistä keskustelaan Suomen kontekstissa. Tilaisuus on tarkoituksena järjestää tammi-helmikuussa, ja se järjestetään yhdessä Luontopaneelin kanssa, toivottavasti Tiedekulmassa. Ohjelmassa olisi muutama alustuspuheenvuoro, kommenttipuheenvuoroja, sekä paneelikeskustelu. Tilaisuus järjestettäisiin valmistuvan Dasgupta-selvityksen julkaisutilaisuuden kanssa rinnakkaisena, mutta tarkoitus ei ole luoda talous ja ”muut arvot” -vastakkainasettelua.

Nikula kommentoi, että on hyvä kysymys, miten ja kenen arvoista keskustellaan, sekä miten arvot ovat usein ristiriidassa keskenään. Esimerkiksi biotalousstrategiassa on tavoitteita, joita ei voida yhdessä saavuttaa, sillä ne ovat keskenään yhteensopimattomia. Taloudellinen näkökulma on yhteiskunnassa vallitsevassa valta-asemassa. Kokonaisvaltaisempaa näkökulmaa tilaisuuteen voisi tuoda esimerkiksi Kestävyyspaneeli. Lehtomäki kannattaa Kestävyyspaneelin kutsumista, minkä lisäksi etiikan ja filosofian aloilta voisi kutsua asiantuntijan. Lehtomäki myös muistuttaa, että on hyvä määritellä mitä tilaisuudelta halutaan suhteessa Dasgupta-tilaisuuteen, ja miten teemaa sovelletaan käytäntöön. Itse raportti on massiivinen, eikä aihe ole helppo. Suni pohtii puolueiden edustajien kutsumista mukaan, mutta paneelin osallistujamäärä voi kasvaa liian suureksi. Ainakin tieto siitä, että tällaista tutkimustietoa on, olisi hyvä saada mukaan esimerkiksi hallitusohjelmaan. Tilaisuudelle sopii myös toivoa medianäkyvyyttä.

8. Tulevat IPBES-arvioinnit
Borgström alustaa kertomalla, että IPBES on avannut jäsenilleen mahdollisuuden ehdottaa teemoja uusille arviointiraporteille. Suomi on mukana merien biodiversiteettiä koskevassa pohjoismaisessa ehdotuksessa, johon aloite tuli Pohjoismaiden ministerineuvostolta. Sen keskeinen viesti on, että ilmastonmuutos on otettava paremmin huomioon mertensuojelussa. Onko muita teemoja, joita olisi syytä tutkia IPBESin kontekstissa, ja miten tällaista ehdotusta lähdettäisiin virallisesti valmistelemaan?

Suni avaa keskustelun luonnonvarojen kulutuksen ja biodiversiteetin suhteesta; energiankulutuksen, ruokajärjestelmän ja liikkumisen pitää muuttua. Uusiutuva energia on vähemmän tehokasta, eli siihen vaaditaan paljon materiaa, mutta toki tulevaisuudessa fossiilisilta energiamuodoilta vapautuu maa- ja meripinta-alaa. Nikula toivoo tarkempaa nyanssia luonnonvaroista ja niiden kulutuksesta. Miten materiaalivirrat liikkuvat, ja mitkä niiden vaikutukset ovat? On tietopohja ja uskomuspohja, ja uskomuksia, jotka eivät perustu tietoon, ja jotka väärällä tavalla ohjaavat yhteiskunnallista päätöksentekoa. Viitaten Sunin nostamaan ylikutukseen, Nikula kertoo, että ilmastonmuutosratkaisutkin olettavat ylikulutuksen jatkuvan; mitä jos muutos skaalattaisiin tasolle, jonka saavuttamiseksi myös kulutuksen tulee vähentyä? Suni toteaa, että tällaiseen tarvittaisiin läpikotainen muutos yhteiskunnan kaikissa toiminnoissa. Millä esimerkiksi suuren hiilijalanjäljen raaka-aineet korvattaisiin? Tällaista tiekarttaa ei ole olemassa, ja metalleja ja biomassaa on liian vähän.

Päätöstä toisen ehdotuksen valmistelun aloittamisesta ei tehdä.

Kokoustauko ajassa 10.36-10.41.

9. BIONEXT-hankkeen esittely
Soile Oinonen esittelee juuri alkaneen BIONEXT-hankkeen, jossa tehdään läheistä yhteistyötä IPBESin kanssa, erityisesti Nexus-raportin tiimoilta, jossa Oinonen itse on kirjoittajana. Hankkeella on Horizon Europe rahoitus, ja se koordinoi EU:n kontribuutiota ja tukea IPBESin *Nexus* ja *Transformative change* -raportteihin. Hankkeessa halutaan ymmärtää biodiversiteettiä veden, ruuan, terveyden ja ilmastonmuutoksen kontekstissa, sekä sitä, miten murros voidaan saavuttaa. Oikeudenmukaisuus on tärkeä teema ja yhteistyötä tehdään muiden Horisontti-klusterista rahoitettujen hankkeiden kanssa. Työhön sisältyy kirjallisuuskatsaus ja siinä on linkki [yllä esiteltyyn] luontotulevaisuuksien viitekehykseen. Hankkeessa toimijoihin liittyvän työpaketin vetäjänä oleva Kopperoinen kertoo, että työpaketissa neljä paneudutaan IPBES-yhteyteen.

Suni kysyy mikä on hankkeen visio kestävyysmurroksesta. Entä millainen on oikeudenmukaisuusnäkökulma (*just transition*), oletetaanko nykytilanteen olevan oikeudenmukainen? Kenen ja mistä oikeuksista puhutaan? Kortetmäki kertoo, että reilun murroksen kontekstissa on alettu puhua myös siitä, että nykytilanne on epäoikeudenmukainen ja se pitää ottaa huomioon ja korjata. Oinonen jatkaa, että on tulossa neljä Euroopan laajuista työpajaa, joissa lähdetään visiosta liikkeelle, ja sitten kehitetään muutospolkuja. Jos työryhmän jäsenillä on kiinnostusta osallistua, voi hakea paneelin jäseneksi. Suni toistaa Aulakkeen aiemmin esittämän kysymyksen siitä, miten päätöksenteossa ja oikeudenmukaisen murroksen kontekstissa tulisi ottaa huomioon vielä syntymättömät sukupolvet; heidän ”aloituspisteensä” on oikeudenmukaisuusjanalla kaukana jäljessä. Tulisiko tätä jotenkin kompensoida? Nikula kysyy, mitä kestävyysmurros tarvitsee. Se tarvitsee aloituspisteen. Millainen on kestävän kehityksen Suomi 2030? Edunvalvontanäkökulmat estävät ylikulutuksen loppumisen ja kestävyyden. Miten nykytilasta voidaan päästää irti niin, että voidaan luoda lyhyen aikavälin visioita? Lehtomäki jatkaa, että jos tällainen murros onnistuttaisiin tekemään, olisi se ensimmäinen kerta, kun vastaavaa tapahtuu. Pitää olla tarkkana, ettei luontopositiivisuuden käsite laajene liikaa.

10. IPBES-työryhmän tuleva kausi
Borgstöm esittelee suunnitelmia työryhmän tulevaisuudesta käynnissä olevan kauden loppuessa vuodenvaihteessa. Tarkoituksena on kutsua uusia jäsenorganisaatioita, ja tarkentaa jäsenten roolia työryhmässä. Tulevalla kaudella jäseniltä odotetaan aktiivista osallistumista kokouksiin ja työpajoihin, aikaa perehtyä IPBESin tuotoksiin, osallistumista erityisesti SPM:ien kommentointiin, suomalaisten asiantuntijoiden osallistumisen edistämiseen, sekä IPBES-työn tunnetuksi tekemistä omassa organisaatiossaan. Nimityspyynnöt lähetetään pian. Borgström kysyy kokemuksia työjärjestyksestä kuluvalla kaudella.

Niinistö toteaa, että työryhmän tunnetuksi tekemisessä auttaa myös se, että saamme kerättyä kommentteja, ja toisinpäin. Suni pohtii mahdollista yhteistyötä eri hankkeiden kanssa. Nikula kiittää Sunia ja muita, jotka ovat luotsanneet työryhmän toimintaa. Ennakoiva näkökulma myös kommentoinnissa ja perehtymisessä on hyvä, eli keskitytään jo esiselvitysvaiheen (*scoping*) raportteihin. Työryhmän toimintatavat ovat Nikulan mukaan olleet hyviä, ja on useampiakin kiinnostavia hankkeita, joita voisimme esimerkiksi kutsua yhteiseen kimaraan. Näin hankkeet voisivat myös verkostoitua keskenään ja yhteistyötä työryhmän kanssa voitaisiin kehittää. Miten ruohonjuuritasoa voitaisiin osallistaa? Venesjärvi

vastaa kokouschatissä, että voisimme syventää tutkijoiden osallistumista kansallisesti ja vaihtaa organisaatioiden kesken hyviksi koettuja kokemuksia osallistuvien organisaatioiden toiminnasta, esimerkiksi millaisin keinoin tutkijoita kuullaan ja miten tietoa jaetaan talon sisällä. Tässä voi löytyä uusia ja tehokkaita keinoja. Kopperoinen pohtii kutsuttavaksi myös finanssialan organisaatiota, jonka agendalle biodiversiteetti on näkyvästi noussut. Solismaa korostaa organisaation sisäistä viestintää, ja kysyy voisiko tutkijoita tai työryhmän jäseniä saada vaikka omaan organisaatioon vierailulle. Aineistoja ja esityksiä voisi jakaa Teams-ryhmätyötilan kansioon.

11. Muut esille tulevat asiat

Aulake kertoo, että seuraavassa plenaryssä valitaan uusi IPBESin täysistunnon hallitus (bureau) ja haku siihen on nyt auki. Kuitenkin koko WEOG-alueelta valitaan vain kaksi edustajaa, eikä paikkoja välttämättä vapaudu edellisten edustajien mahdollisesti jatkaessa toiselle kaudelle.

12. Kokouksen päättäminen

Suni sulkee kokouksen ajassa 11.28.